

Вже рік без неї...

Матюха Лариса Федорівна (09.12.1956 – 25.10.2021)

*ПАМ'ЯТІ професора, доктора медичних наук, завідувачки кафедри сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги
Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика*

О.Є. Коваленко, Т.А. Титова, О.В. Процюк, Л.В. Клименко

**Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, м. Київ
ГО «Українська Асоціація сімейної медицини», м. Київ**

Охоплює нездоланий сум, коли йдуть у засвіти близькі люди і серед них – колеги, з якими пов'язано багато чого, і не тільки професійного. Особливо важко, коли був емоційний, духовний зв'язок, єдність інтересів, коли розумієш, що втратив друга, яскравий світоч, біля якого об'єднувались люди. Не здійснено багато планів, зокрема стратегічних, що стосується медицини в цілому і сімейної зокрема, багато ідей втрачено або вони не дістали свого розвитку, оскільки пішли в небуття разом із своєю власницею...

Повністю навіть не усвідомлювали раніше, як було гарно, коли повсякденне робоче життя вирувало, воно було майже позбавлене рутини, як його осяювала посмішка керманіча, що сміливо вів свій колективний човен у вируючому морі суспільних проблем... І той човен був не один – це була ціла «флотилія» човнів різної величини – і кафедра, і всеукраїнська асоціація сімейної медицини, редакція міжнародного науково-практичного журналу, багато робочих груп МОЗ України щодо організаційних та клінічних питань у сімейній медицині... Що вже говорити про сім'ю, яка лишилась дружини, матері, бабусі, доньки... Нібито поїхала у від'їждження і ось-ось повернеться...

Лариса Матюха... доктор медичних наук, професор... Для розуміння значення та становлення цієї людини згадаймо її життєвий і професійний шлях.

Лариса Федорівна Матюха народилася 09 грудня 1956 року у місті Тюкалінськ Омської області (Росія). Закінчила школу в селі Троїцьке Біляївського району Одеської області у 1973 році. Після закінчення Одеського медичного училища № 1 та Одеського медичного інституту імені М.І. Пирогова (лікувальний факультет за спеціальністю «Внутрішні хвороби») Лариса Федорівна проходила інтернатуру в Київській обласній клінічній лікарні.

У 1982–1989 рр. Л.Ф. Матюха працювала в госпітальному відділенні Київської обласної клінічній лікарні.

У 1989–1992 рр. – клінічна ординатура, надалі заочна аспірантура на кафедрі терапії № 1 Київського інституту удосконалення лікарів, під час якої Лариса Федорівна захистила дисертацію на здобуття науково-

го ступеня кандидата медичних наук «Динаміка протастагландинів плазми крові та синовіальної рідини на фоні комплексної терапії із застосуванням лазеротерапії у хворих на ревматоїдний артрит» за спеціальністю «Ревматологія».

З 1993 року Л.Ф. Матюха – асистент кафедри терапії № 1 Київського інституту удосконалення лікарів, потім доцент цієї ж кафедри, що в 1996 року була перейменована в кафедру сімейної медицини. З 2007 року Лариса Матюха – головний позаштатний спеціаліст

МОЗ України за спеціальністю «Загальна практика–сімейна медицина». Лариса Федорівна особисто долучилася до становлення та розвитку сімейної медицини в Україні, брала активну участь у розробці проектів законодавчих та нормативних документів.

У 2011 році Л.Ф. Матюха захистила докторську дисертацію «Медико-соціальне обґрунтування оптимізації системи первинної медико-соціальної допомоги на засадах сімейної медицини в Україні» за спеціальностями «Соціальна медицина» та «Загальна практика–сімейна медицина».

З 2012 року Л.Ф. Матюха – завідувач кафедри сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги, до створення якої задіяла багато своїх особистих сил, зібравши навколо себе чудовий колектив спеціалістів-однодумців.

Сфера наукових інтересів Лариси Федорівни – організація первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини в Україні, розвиток профілактичної складової в роботі сімейного лікаря, доказовий скринінг, діагностика та лікування внутрішніх хвороб, імплементація класифікації ІСРС-2 в практику первинної медичної допомоги.

Л.Ф. Матюха брала участь у роботі багатьох міжнародних та всеукраїнських конгресів, є автором понад 300 наукових та науково–методичних робіт, 17 монографій, 7 нововведень, головний редактор періодичного спеціалізованого журналу «Бібліотека сімейного лікаря та сімейної медсестри». З 2015 року Лариса Федорівна була заступником, а з 2016 року – Головою Національної Лікарської Ради України.

2006 р. – Член Європейської академії викладачів сімейної медицини (EURACT). У 2015 році Л.Ф. Матюху обрано президентом Української асоціації сімейної медицини, що є членом Всесвітньої організації сімейної медицини (WONCA).

Л.Ф. Матюха брала участь у розробці проектів законів та понад 20 наказів МОЗ України щодо первинної медичної допомоги (2009–2016 рр).

Лариса Федорівна Матюха брала участь у розробці:
- закону України «Про Загальнодержавну програму розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 року», ухваленого 22.01.2010 р. за №1841-VI;

- наказу Вищої атестаційної комісії України «Про затвердження змін до переліку спеціальностей, за якими проводять захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» від 29.04.2010 р. №273 та постанови Вищої атестаційної комісії України щодо спеціальності загальної практика-сімейна медицина «Про затвердження паспорта спеціальності» від 01.07.2010 р. №53-09/5;

- Програми економічних реформ на 2011–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава»;

- Закону України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» від 07.07.2011 р. №3611.

На галузевому рівні Л.Ф. Матюха брала участь у:
- розробленні чотирнадцяти наказів МОЗ України (2007–2011 рр.);

- розробленні Формуляру лікарських засобів для надання первинної медико-санітарної допомоги та впровадженні регіонального формуляру: Регіональний формуляр лікарських засобів Харківської області / ред. кол.: І. М. Шурма, О. В. Галацан, Ю. В. Сороколат [та ін.]; за ред. І. М. Шурми. – Х., 2011. – Вип. 1. – 72 с. (затверджено наказом ГУОЗ Харківської ОДА від 31.07.2011 р. № 68);

Л.Ф. Матюха брала участь у розробленні галузевих нововведень:

- Організаційна модель первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини в сільській місцевості / Г. О. Слабкий, В. М. Лехан, Н. Г. Гойда [та ін.] // Реєстр галузевих нововведень. 245/31/09.

- Функціонально-організаційна модель диспансеризації населення сімейним лікарем / В. М. Князевич, В. Г. Слабкий, Г. О. Слабкий [та ін.] // Реєстр галузевих нововведень. 249/31/09.

- Система взаємовідносин сімейний лікар–сім'я–пацієнт / Г. О. Слабкий, В. Г. Слабкий, Н. П. Крижина [та ін.] // Реєстр галузевих нововведень. 249/31/09.

- розділ підручника: Особливості ведення вагітних з екстрагенітальною патологією / Б. Ф. Мазорчук, В. І. Денисюк, Л. Ф. Матюха [та ін.] // Акушерство і гінекологія : підруч. для сімейних лікарів : в 2 т. / під ред. Б. Ф. Мазорчук, П. Г. Жученко. – К. : Видав. центр «Просвіта», 2005. – Т. 1. – 448 с.

Основні публікації Матюхи Лариси Федорівни:

1. Порядок організації надання медичної допомоги та забезпечення маршрутів пацієнта лікарем загальної практики–сімейним лікарем при різних клінічних станах та захворюваннях. /Матюха Л. Ф., Гойда Н. Г., Лехан В. М. Метод. Рекомендації. – К., 2011. – 43 с.

2. Матюха Л. Ф. Обґрунтування необхідності оптимізації системи первинної медико-санітарної допомоги населенню України. Зб. наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. – К., 2011. – Вип. 20, Т. 3. – С. 724–735.

3. Матюха Л. Ф. Експертна оцінка протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Загальна практика–сімейна медицина». Східноєвропейський журн. громадського здоров'я. – 2011. – № 2. – С. 38–43.

4. Формуляр лікарських засобів для надання первинної медико-санітарної допомоги та впровадженні регіонального формуляру: Регіональний формуляр лікарських засобів Харківської області / ред. кол. : І. М. Шурма, О. В. Галацан, Ю. В. Сороколат, Л. Ф. Матюха [та ін.]; за ред. І. М. Шурми. – Х., 2011. – Вип. 1. – 72 с. (затверджено наказом ГУОЗ Харківської ОДА від 31.07.2011 р. № 68)

5. Ведення фізіологічної вагітності Методичний посібник для викладача / за ред. Лесовської С. Г., Матюхи Л. Ф., Осташко С. І. – Київ: Українсько-Швейцарська програма «Здоров'я матері та дитини», 2012. – 128 с.

6. Визначення компетентності сімейних лікарів в діагностуванні психоемоційних порушень та про-

веденні реабілітаційних заходів у пацієнтів літнього віку із соматичною патологією /Матюха Л. Ф., Матвієць Л. Г. // Сімейна медицина. – 2012. – № 4. – С. 5–10.

7. Роль сімейного лікаря у веденні пацієнтів з інтелектуальною недостатністю. Навчально-методичний посібник для лікарів загальної практики–сімейних лікарів /за ред. д.мед.н. Матюхи Л. Ф., к.психол.н., проф. Вітенка І. С., д.мед.н., проф. Гойди Н. Г. – Суми: Університетська книга, 2013. – 176 с.

8. Організація підготовки лікарів за фахом «Загальна практика–сімейна медицина» на базах стажування протягом заочного етапу навчання. /Н. Г. Гойда, Л. Ф. Матюха, Л. В. Хіміон, О. Г. Шекера та ін. / Навчально-методичний посібник для керівників заочних баз стажування. – Київ. Наша родина плюс, 2014. – 144 с.

9. Методичні підходи до розробки локальних медико-технологічних документів в закладах первинної медичної допомоги./ М. К. Хобзей, Т. М. Донченко, В. З. Нетяженко, Л. Ф. Матюха, К. О. Надутий. Навчально-методичний посібник для керівників ЦПМСД, лікарів ЗП-СЛ. Київ. Наша родина плюс, 2014. – 136 с.

10. Матюха Л. Ф. Больвовий синдром, вплив на організм та підходи до ефективного знеболення в практиці сімейного лікаря. Український медичний часопис. – 2015. – № 4 (108). – С. 32–35.

11. Невідкладна медична допомога у загальній лікарській практиці. Навчальний посібник для лікарів-інтернів, лікарів-слухачів закладів післядипломної освіти та сімейних лікарів /За ред. І. С. Зозулі, Л. Ф. Матюхи, С. В. Білецького. – Київ: Наша родина плюс, 2015. – 496 с.

12. Розрахунок потреби у лікарських засобах, що містять контрольовані речовини. Матюха Л. Ф., Авраменко Т.П., Лісний І. І., Гойда Н. Г. Методичні рекомендації (134.15/195.15). – К., 2015. –30 с.

13. Корекція порушень вуглеводного обміну у хворих на ожиріння у поєднанні з ураженнями жовчного міхура /Матюха Л. Ф., Якубовська І. А. //Сімейна медицина. – Київ, 2015. – № 5 (61). – С. 100–103.

14. Современный взгляд на антибиотикотерапию хронического обструктивного бронхита легких в амбулаторной практике /Матюха Л. Ф., Титова Т. А., Тиш О. Б., Петрик И. О. //Медицинские новости, 2016. – № 4 (259). – С. 37–39 (Беларусь).

15. Розробка локального протоколу паліативної медичної допомоги при лікуванні хронічного больового синдрому. Методичні рекомендації (38.16/79.16). – Київ, 2016. – 40 с.

16. Аналіз нормативно-правової бази щодо надання медико-соціальної допомоги при ВІЛ-інфекції у дітей перших років життя в практиці сімейного лікаря /Матюха Л. Ф. Медведовська Н. В., Бацюра Г. В., Веселова Т. В. //Современная педиатрия. – 2016. – № 2 (74). – С. 22–25.

... та багато інших робіт...

Людські якості професора Лариси Федорівни Матюхи – це бездонне джерело доброти та доброзичливості, приязні до ближнього, легкості у спілкуванні!.. Її материнська опіка лікарів-інтернів та й взагалі – сімейних лікарів України – не мала порівнянь, тому недарма її називали «Матір'ю сімейних лікарів»!

Лариса Матюха – чудова матір, бабуся, донька, дружина, яка до останнього опікувалася своїми рідними та близькими, турбувалася щодо стану здоров'я своєї мами...

Професор Л.Ф. Матюха залишила у цьому світі багато запланованих, завершених і незавершених проєктів, зокрема міжнародного рівня, окресливши шлях, куди рухатись сімейній медицині...

Вже цілий рік без неї... Світла вічна пам'ять...